

почв, так и для рыночных операций с землей. Единственный путь восстановления плодородия почв — это интенсификация производства. Поэтому вторым фактором повышения урожайности зерновых является работа по воспроизводству плодородия почв с применением удобрений, химических препаратов и регуляторов роста. Для получения высоких и стабильных урожаев зерновых и качества зерна решающее значение имеет правильно выбранное удобрение. Важно вносить удобрения правильными дозами и в оптимальные сроки.

Предлагаются следующие меры по сохранению и воспроизводству плодородия почв:

- проведение крупномасштабного обследования почв, включая определение балла бонитета;
- проведение агрохимического обследования земель;
- своевременное субсидирование государством приобретения минеральных удобрений и химических препаратов;
- разработать механизм ответственности за снижение плодородия земель сельскохозяйственного назначения;
- выделение сельхозтоваропроизводителям специальной техники для внесения минеральных удобрений на лизинговой основе.

В результате принятых мер ожидается:

- за счет систематического внесения минеральных и органических удобрений повышение плодородия почв и содержания гумуса до 10–15%;
- увеличение валового сбора урожая от 20 до 50%;
- повышение качества зерна, семян и культуры земледелия.

Учитывая, что от состояния пастбищ во многом зависит дальнейшее развитие животноводства, считаем необходимым в мероприятия по разработке схемы рационального использования земель включить следующие меры по комплексному использованию и охране пастбищных ресурсов:

- регулируемый выпас скота с чередованием месторасположения выпаса (пастбищеоборот);
- использование для выпаса не только близ расположенных от населённого пункта пастбищ, но и отдалённых с использованием поверхностных водоёмов для водопоя скота, а в случае отсутствия — грунтовых вод (глубинные скважины, насосные башни и т.д.);
- в целях улучшения травостоя пастбищ обеспечить организацию семеноводства многолетних трав как злаковых, так и бобовых, включая производство оригинальных и элитных семян;
- в зависимости от состояния пастбищных угодий проводить их улучшение за счёт коренного или поверхностного улучшения с разделкой дернины и посевом предварительных культур с подсевом трав под покров;
- обеспечить защиту от ветровой и водной эрозии, создавая благоприятный микроклимат, используя посадку лесополос;

- в зависимости от типа почв проводить при необходимости на солонцах внесение гипса или фосфогипса.

Особое внимание, по нашему мнению, необходимо уделить созданию законодательства, которое бы обеспечило правовое поле и стимулировало развитие экологического агропроизводства. Малый бизнес при наличии соответствующей законодательной базы, сертификации, технических нормативов сможет заниматься и производством экологической продукции.

Загребельна Ірина Леонідівна

аспірант, Полтавська державна аграрна академія

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА

Скотарство є однією з найважливіших галузей сільського господарства України. Важливість її розвитку обумовлюється тим, що вона відіграє виключно важливе значення з точки зору вирішення однієї з першочергових і головних проблем аграрного сектору економіки України – це забезпечення населення раціональними нормами споживання незамінними за своїми якісними властивостями продуктами, насамперед молоком та яловичиною.

Однак в останні роки як в Україні так і в Полтавській області спостерігається значне скорочення обсягів виробництва та прибутковості продукції скотарства, тому на даному етапі розвитку актуальною стоїть проблема щодо зниження собівартості та підвищення рентабельності продукції.

Для зростання поголів'я худоби та збільшення обсягів виробництва продукції скотарства, крім забезпечення належної цінової політики та державної підтримки галузі скотарства, необхідно вдосконалити організацію виробництва з метою зменшення затрат за рахунок внутрішніх факторів.

Зниження собівартості виробництва продукції скотарства необхідно досягати насамперед за рахунок підвищення продуктивності худоби та поліпшення якості кормів. За даними наукових установ, з підвищенням на кормову одиницю, використану в молочному скотарстві, перетравного протеїну із 84,5 до 108,3 г витрати корму на 1 ц молока знижуються на 17 %, а собівартість виробництва на 11 %. Важливо також досягти зменшення витрат кормів на одиницю продукції на основі поліпшення племінних якостей худоби, породи якої здатні до високої молочної продуктивності [1, с. 218].

Собівартість вирощування худоби на підприємствах України є порівняно низькою. Відповідно до даних проекту «Агрібенчмарк», за показниками собівартості Україна може конкурувати із такими країнами як США, Канада, Аргентина, Бразилія, які є світовими лідерами у вирощуванні худоби. Але рівень цін на внутрішньому ринку України не покриває затрат на виробництво.

Ціни на яловичину в Україні одні із найнижчих у світі, що зумовлено низькою культурою споживання даного продукту. Тому основними напрямками підвищення рівня рентабельності м'яса великої рогатої худоби є підвищення реалізаційної ціни на нього.

Оптимальним рівнем рентабельності в скотарстві є 30-50 %, що дає можливість забезпечити розширене виробництво і зростання фондів матеріального стимулювання та є основою для обґрунтування найбільш раціональної галузевої структури господарств та отримання необхідної кількості прибутку. На неї безпосередньо або опосередковано впливає низка чинників. Основні з яких є – якість і собівартість продукції, ціна та канали реалізації. В результаті перевищення темпів зростання витрат над ціною реалізації продукції скотарства рівень рентабельності залишається поки що досить низькою (рис. 1.)

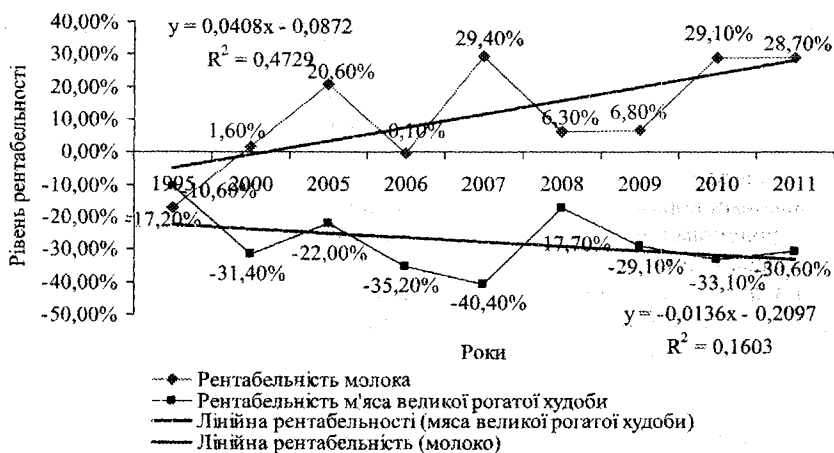

Рис. 1. Динаміка рівня рентабельності продукції скотарства в сільськогосподарських підприємствах Полтавської області, % 1995-2011 рр. [3]

Аналіз рисунку 1. свідчить, що в цілому спостерігається тенденція до підвищення рівня рентабельності виробництва молока за досліджуваний період. Відповідно в 1995 р. рентабельність становила -17,2 в.п. до 2011 р. рентабельність зростала і склала 28,7 в.п. Рівень рентабельності виробництва м'яса великої рогатої худоби в господарствах Полтавської області протягом останніх років залишається від'ємним. Тобто вирощування та відгодівля великої рогатої худоби на м'ясо для підприємств залишається збитковим.

Досить важливими на сьогоднішній день для сільськогосподарських виробників продукції скотарства являються державні дотації, які дають можливість

хоч якось покрити затрати на виробництво та підвищити рівень рентабельності. Починаючи з 1998 року сільськогосподарські виробники молока отримували державні дотації за рахунок повернення ПДВ від реалізації молочної продукції кожного місяця, а домогосподарства – через молокопереробні підприємства. Дана дотація формується за рахунок повернення сплаченого ПДВ від реалізації готової молочної продукції. Дані кошти акумулювалися на рахунку підприємства, використання яких постійно контролювалося з боку податкових органів.

Оскільки до собівартості готової молочної продукції не враховувався розмір дотацій, і виробник молока отримував її одразу при оплаті переробним підприємством своєї сировини, державна підтримка виконувала подвійну функцію: утримувала закупівельну ціну молока та, водночас, стримувала зростання цін на готову молочну продукцію. В 2005 р. розмір бюджетних дотацій на тваринництво складала 50206,5 тис. грн. та доплати за рахунок ПДВ 8346,2 тис. грн., однак в 2011 р. в зв'язку зі всіма змінами дотації становили 222,8 тис. грн. та 14619,7 тис. грн. відповідно.

Селянські господарства, які виробляють товарне молоко та бажають збільшити поголів'я корів, мають отримувати державну підтримку на рівні з сільськогосподарськими підприємствами. Потребують подальшого подовження програми часткової компенсації понесених витрат на придбання обладнання для доїння й охолодження молока, реєстрацію й ідентифікацію худоби господарств населення, штучне осіменіння маточного поголів'я тощо.

Отже, в цілому рівень ефективності виробництва продукції скотарства знаходиться на низькому рівні та не може забезпечити розширеного відтворення в галузі, тому лише підвищивши прибутковість продукції можливо збільшити обсяги виробництва та відродити дану галузь.

Література:

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присажнюк М.В., Зубець М.В., Саблук П.Т. та ін.]; за ред. М.В. Присажнюка, М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. – К: ННЦ ІАЕ, 2011. – 1008 с.
2. Витоптова В.А. Економічна оцінка м'ясного скотарства Кіровоградської області та конкурентоспроможності його продукту / В.А. Витоптова // Агросвіт. – 2009. – № 5. – С. 40-42.
3. Статистичний щорічник Полтавської області за 2011 рік / за ред. Л.М. Безхлібняк. – Полтава : Головне упр. стат. у Полт. обл., 2012. – 414 с.